

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 13.9.2005
COM(2005)425 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Ηλεκτρονική προσβασιμότητα

[SEC(2005)1095]

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Ηλεκτρονική προσβασιμότητα

Η δυνατότητα πρόσβασης σε τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) αποτελεί σημαντικό παράγοντα βελτίωσης της ποιότητας ζωής των ατόμων με αναπηρίες. Ταυτοχρόνως όμως, εάν τα άτομα αυτά δεν έχουν ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στις τεχνολογίες ΤΠΕ, είναι δυνατόν να οδηγηθούν σε κοινωνικό αποκλεισμό. Στην παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή προτείνει μια δέσμη μέτρων πολιτικής για να στηριχθεί η ηλεκτρονική προσβασιμότητα (ηλε-προσβασιμότητα). Καλεί τα κράτη μέλη και τους ενδιαφερόμενους φορείς να υποστηρίξουν θετικά μέτρα αυτοδέσμευσης που θα έχουν ως στόχο την ευρύτερη διάδοση στην Ευρώπη των προσβάσιμων προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ.

Η παρούσα ανακοίνωση για την ηλεκτρονική προσβασιμότητα συμβάλλει στην υλοποίηση της πρόσφατης πρωτοβουλίας “**i2010 – Ευρωπαϊκή Κοινωνία της Πληροφορίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση**”¹, στην οποία παρουσιάζεται ένα νέο στρατηγικό πλαίσιο και γενικοί προσανατολισμοί πολιτικής για την προώθηση μιας ανοιχτής και ανταγωνιστικής ψηφιακής οικονομίας, υπογραμμίζοντας τις ΤΠΕ ως κινητήρες κοινωνικής ένταξης και ποιότητας ζωής. Η Επιτροπή έχει θέσει τον φιλόδοξο στόχο να επιτύχει την «Κοινωνία της Πληροφορίας για όλους», προωθώντας την ψηφιακή κοινωνία χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς, η οποία θα προσφέρει ευκαιρίες σε όλους και θα ελαχιστοποιεί τον κίνδυνο αποκλεισμού ορισμένων.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα άτομα με αναπηρίες αποτελούν ποσοστό 15% περίπου του πληθυσμού της Ευρώπης και πολλοί από αυτούς αντιμετωπίζουν εμπόδια όταν χρησιμοποιούν προϊόντα και υπηρεσίες ΤΠΕ. Τα ηλικιωμένα άτομα επίσης αντιμετωπίζουν, σε ορισμένες περιπτώσεις, παρόμοια προβλήματα. Η προσβασιμότητα των προϊόντων και υπηρεσιών που συνδέονται με ΤΠΕ αποτελεί σήμερα προτεραιότητα στην Ευρώπη λόγω της δημογραφικής εξέλιξης: το 1990, τα άτομα ηλικίας άνω των 60 ετών αποτελούσαν 18% του πληθυσμού της Ευρώπης· το 2030, ο αριθμός αυτός αναμένεται να αυξηθεί σε 30%.²

Μια πρόσφατη μελέτη στις ΗΠΑ³ διαπίστωσε ότι 60% των ενηλίκων σε ηλικία εργασίας μπορούν να επωφεληθούν από τη χρήση προσβάσιμων τεχνολογιών επειδή συναντούν δυσχέρειες ή αντιμετωπίζουν ελαφρές διαταραχές όταν χρησιμοποιούν τις υπάρχουσες τεχνολογίες.

Μια μελέτη του 2002⁴ διαπίστωσε ότι 48% των ατόμων άνω των 50 ετών στην Ευρώπη θεωρούσε ότι οι ανάγκες τους δεν λαμβάνονται επαρκώς υπόψη από τους κατασκευαστές κατά το σχεδιασμό των προϊόντων. Εντούτοις, 10 έως 12 εκατομμύρια από αυτά τα άτομα

¹ COM(2005) 229 της 1ης Ιουνίου 2005.

² UN World Population Prospects (2002 Revision) και Eurostat Demographic projections.

³ The Wide Range of Abilities and Its Impact on Computer Technology – Forrester Research Inc., 2003.

⁴ Seniorwatch IST-1999-29086 www.seniorwatch.de

ήταν πιθανοί αγοραστές νέων συσκευών κινητής τηλεφωνίας και ηλεκτρονικών υπολογιστών και υπηρεσιών Internet.

Τα συμπεράσματα είναι σαφή: **να καταστούν τα οφέλη από τις ΤΠΕ διαθέσιμα στο μεγαλύτερο δυνατό αριθμό ατόμων αποτελεί κοινωνική, ηθική και πολιτική επιταγή.** Επιπλέον, το στοιχείο αυτό δημιουργεί αγορές αυξανόμενης οικονομικής σημασίας.

Η υπερπήδηση των φραγμών και τεχνικών δυσκολιών που συναντούν, μεταξύ άλλων, τα άτομα με αναπηρίες που προσπαθούν να συμμετέχουν ισότιμα στην Κοινωνία της Πληροφορίας ονομάζεται **«ηλεκτρονική προσβασιμότητα (ηλε-προσβασιμότητα)**. Η προσπάθεια αυτή αποτελεί τμήμα της ευρύτερης έννοιας της ηλεκτρονικής κοινωνικής ένταξης, η οποία αφορά επίσης άλλου είδους εμπόδια, ιδίως οικονομικής φύσης, γεωγραφικής ή εκπαιδευτικής.

Η παρούσα ανακοίνωση στηρίζεται σε παλαιότερες εργασίες με θέμα την ηλε-προσβασιμότητα στο πλαίσιο των δύο προγραμμάτων δράσης *eEurope* και στα συμπεράσματα και αποτελέσματα των έργων ETA. Ενσωματώνει επίσης τα κύρια συμπεράσματα από την **ηλεκτρονική διαβούλευση**⁵ που διενεργήθηκε στις αρχές του 2005, κατά την οποία οι συμμετέχοντες υποστηρίζουν μαζικά (σε ποσοστό των απαντήσεων μεγαλύτερο του 88%) την ανάληψη πρωτοβουλιών από τα ευρωπαϊκά όργανα με σκοπό να αντιμετωπιστεί μια κατάσταση η οποία για την πλειονότητα των συμμετεχόντων (άνω του 74%) χαρακτηρίζεται από έλλειψη συνοχής όσον αφορά την προσβασιμότητα των προϊόντων και υπηρεσιών που συνδέονται με τις ΤΠΕ στην Ευρώπη. Επιπλέον, 84% των συμμετεχόντων εκτιμούν ως αναγκαία τη διεύρυνση της γκάμας των προσβάσιμων προϊόντων και υπηρεσιών.

Κύριος στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι να προωθήσει μια προσέγγιση χαρακτηριζόμενη από συνοχή όσον αφορά τις εκούσιες πρωτοβουλίες στα κράτη μέλη με σκοπό την ηλεκτρονική προσβασιμότητα, καθώς και να υποστηρίξει την αυτορρύθμιση της βιομηχανίας.

2. ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Οι νέες τεχνολογίες παρέχουν ήδη σαφή στήριξη στα άτομα με αναπηρίες και τους έχουν προσφέρει τη δυνατότητα να πραγματοποιούν με αυτόνομο τρόπο δραστηριότητες που πρώτα ήταν δυνατές μόνο με βοήθεια από άλλο άτομο. Ωστόσο, παρά τις προσπάθειες που καταβάλλει η βιομηχανία, τα άτομα με αναπηρίες ακόμη αναφέρουν ότι συναντούν πολυάριθμα προβλήματα όταν προσπαθούν να χρησιμοποιήσουν προϊόντα και υπηρεσίες που συνδέονται με τις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών, για παράδειγμα:

- έλλειψη εναρμονισμένων λύσεων, π.χ. έλλειψη πρόσβασης στον αριθμό κλήσης έκτακτης ανάγκης 112 από συσκευές «γραπτής τηλεφωνίας» σε πολλά κράτη μέλη·
- έλλειψη διαλειτουργικών λύσεων για προσβάσιμες ΤΠΕ·
- ασυμβατότητα των προγραμμάτων με τα συστήματα υποβοήθησης: τα λογισμικά ανάγνωσης οθόνης για τυφλούς χρήστες είναι συχνά αδύνατον να χρησιμοποιηθούν μετά την έναρξη εφαρμογής νέων λειτουργικών συστημάτων·

⁵ Αποτελέσματα διαθέσιμα στη διεύθυνση:
http://europa.eu.int/information_society/policy/accessibility/com_ea_2005/a_documents/com_consult_res.html#_Toc97028181.

- παρεμβολές μεταξύ προϊόντων που απευθύνονται στο ευρύ κοινό και συστημάτων βοήθειας, π.χ. μεταξύ κινητών τηλεφώνων και ακουστικών βαρηκοΐας·
- έλλειψη πανευρωπαϊκών προτύπων, π.χ. τα επτά διαφορετικά, ασύμβατα μεταξύ τους συστήματα «γραπτής» τηλεφωνίας για κωφούς και βαρήκοους·
- έλλειψη κατάλληλων υπηρεσιών, π.χ. πολυάριθμοι δικτυακοί τόποι είναι πολύ πολύπλοκοι για τους χρήστες που δεν έχουν εμπειρία ή έχουν διανοητικές αναπηρίες ή ακόμη η ανάγνωση της οθόνης τους ή η πλοήγηση σε αυτούς είναι αδύνατη για τα άτομα με ασθενή όραση·
- έλλειψη προϊόντων και υπηρεσιών για ορισμένες ομάδες, π.χ. τηλεφωνική επικοινωνία για τους χρήστες που επικοινωνούν με νοηματική γλώσσα·
- συσκευές δύσχρηστες λόγω του σχεδιασμού τους, π.χ. τα πληκτρολόγια και οι οθόνες πολλών συσκευών·
- έλλειψη προσβάσιμου περιεχομένου·
- περιορισμένη επιλογή υπηρεσιών ηλεκτρονικής επικοινωνίας, ποιότητας και τιμής.

Τα περισσότερα από αυτά τα προβλήματα θα μπορούσαν, θεωρητικά, να επιλυθούν εύκολα από τεχνική άποψη, αλλά απαιτείται συνεργασία, συντονισμός και αποφασιστικότητα σε ευρωπαϊκό επίπεδο καθώς, έως σήμερα, οι δυνάμεις της αγοράς από μόνες τους δεν φαίνεται να υπήρξαν επαρκείς.

Στο άμεσο μέλλον, μερικά παραδείγματα νέων τεχνολογιών στις οποίες τα θέματα της προσβασιμότητας θα πρέπει να ληφθούν εγκαίρως υπόψη είναι τα ακόλουθα:

- ψηφιακή τηλεόραση, π.χ. όσον αφορά τα πρότυπα και τη συμβατότητα καθώς και το σχεδιασμό των υπηρεσιών και του υλικού·
- κινητά τηλέφωνα τρίτης γενιάς, π.χ. όσον αφορά το σχεδιασμό του υλισμικού και του λογισμικού καθώς και των υπηρεσιών·
- ευρυζωνικές επικοινωνίες, π.χ. χρησιμοποιώντας τις δυνατότητες των πολυτροπικών παρουσιάσεων με τρόπο που να ενισχύει την προσβασιμότητα αντί να την περιορίζει.

Η αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, η οποία προηγουμένως εθεωρείτο ότι ενδιέφερε μια συγκεκριμένη ομάδα στόχο του πληθυσμού, στην πραγματικότητα θα έχει θετικό αντίκτυπο για την πλειονότητα των χρηστών τεχνολογίας.

3. ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ

Οι ερευνητικοί φορείς και οι ενδιαφερόμενοι από το χώρο των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο πεδίο των ΤΠΕ έχουν προτείνει καινοτόμες λύσεις για πολλά από αυτά τα προβλήματα. Τα κύρια εμπόδια στη γενίκευση της χρήσης τους είναι τα εξής:

- έως τώρα, οι λύσεις αυτές απευθύνονταν σε μια περιορισμένη αγορά (που κυρίως θεωρείται ως αποτελούμενη από άτομα με αναπηρίες και σε ορισμένες περιπτώσεις από ηλικιωμένους), κυρίως μέσω των ΜΜΕ σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο·
- η ανεπάρκεια σε εφαρμόσιμα τεχνικά πρότυπα και τεχνικές προδιαγραφές·
- η σχετική ευρωπαϊκή νομοθεσία μόνο πρόσφατα αντιμετώπισε ρητά το ενδεχόμενο να ενταχθούν οι απαιτήσεις προσβασιμότητας στις τεχνικές προδιαγραφές δημοσίων προμηθειών·

- υπάρχουν σημαντικές διαφορές στον τρόπο με τον οποίο ορισμένα κράτη μέλη ανέπτυξαν τις δικές τους λύσεις.

Κατά συνέπεια, η αγορά προσβάσιμων προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ στην Ευρώπη είναι ακόμη σε αρχική φάση ανάπτυξης, εξαιρετικά κατακερματισμένη λόγω των διαφορών από κράτος σε κράτος και χωρίς εναρμονισμένη νομοθεσία και ισχύοντα τεχνικά πρότυπα. Οι παράγοντες αυτοί δεν διευκολύνουν τη λειτουργία μιας ενιαίας αγοράς και αντιπροσωπεύουν συμπληρωματικό φόρτο εργασίας για τη βιομηχανία, η οποία οφείλει να συμμορφώνεται με απαιτήσεις που διαφέρουν από το ένα κράτος μέλος στο άλλο.

Συνεχώς κερδίζει έδαφος η θεώρηση ότι υπονήφιοι καταναλωτές των προϊόντων αυτών είναι το σύνολο του πληθυσμού, και όχι αποκλειστικά και μόνο τα άτομα με αναπηρίες ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ηλικιωμένοι. Η συνειδητοποίηση αυτής της πραγματικότητας έχει ως επακόλουθο την αλλαγή του επιχειρηματικού κόσμου η οποία έχει μόλις αρχίσει να γίνεται αντιληπτή, καθώς οι μεγαλύτεροι παράγοντες της ευρωπαϊκής βιομηχανίας τώρα στρέφουν την προσοχή τους σε αυτό το τμήμα της αγοράς, αν και θα απαιτηθεί κάποιο χρονικό διάστημα μέχρι να εντείνουν τις δραστηριότητές τους σε αυτόν τον τομέα.

Το ίδιο ισχύει για τον κλάδο των τηλεπικοινωνιών - η διάδοση των τηλεπικοινωνιακών προϊόντων και υπηρεσιών είναι σήμερα τόσο μεγάλη που ακόμη και αυτό (το σχετικά περιορισμένο ακόμη) τμήμα της αγοράς είναι σημαντικό στοιχείο διαφοροποίησης και γενεσιουργός ανάπτυξης, που ελκύει το ενδιαφέρον των μεγαλύτερων παραγόντων της αγοράς.

Εν κατακλείδι, η ηλεκτρονική προσβασιμότητα και τα συναφή προϊόντα και υπηρεσίες των τεχνολογιών υποβοήθησης βρίσκονται σήμερα μεταξύ των μεσοπρόθεσμων στόχων των μεγαλύτερων παρόχων τεχνολογίας για το ευρύ κοινό, όχι μόνο από την Ευρώπη αλλά και από άλλες περιοχές του κόσμου.

4. ΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ

Σε πολλές περιπτώσεις, το Συμβούλιο ενθάρρυνε τη λήψη μέτρων σε επίπεδο ΕΕ, όταν για παράδειγμα κάλεσε τα κράτη μέλη και την Επιτροπή *“Να αξιοποιήσουν το δυναμικό της Κοινωνίας της Πληροφορίας για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και, ειδικότερα, να φροντίσουν για την απομάκρυνση των τεχνικών, νομικών και λοιπών εμποδίων για την αποτελεσματική συμμετοχή τους στην οικονομία και την κοινωνία των γνώσεων”*⁶. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επίσης υποστήριξε αυτήν την προοπτική⁷.

Ειδικότερα, οι ευρωπαϊκές πολιτικές και η ευρωπαϊκή νομοθεσία αναγνώρισαν ότι η απασχόληση και η εργασία αποτελούν καθοριστικά στοιχεία για την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους, συνεισφέροντας σημαντικά στην πλήρη συμμετοχή των πολιτών στην οικονομική, πολιτιστική και κοινωνική ζωή και επιτρέποντάς τους να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητές τους. Είναι σαφές ότι η διαθεσιμότητα σε ευρεία κλίμακα προσβάσιμων προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ υψηλής ποιότητας θα έχει θετικό αντίκτυπο σε όλα τα παραπάνω. Θα ενισχύσει την ικανότητα επαγγελματικής αποκατάστασης και κοινωνικής

⁶ Ψήφισμα του Συμβουλίου για την «ηλεκτρονική προσβασιμότητα», 2-3 Δεκεμβρίου 2002, http://www.socialdialogue.net/docs/cha_key/consilium_2002_14892en2.pdf

⁷ «Ψήφισμα του ΕΚ για το eEurope 2002: Προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις και στο περιεχόμενό τους (2002 (0325))».

ένταξης και θα επιτρέψει την αυτόνομη διαβίωση των χρηστών για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Η ανάγκη να ενταχθούν όλοι οι ευρωπαίοι στην Κοινωνία της Πληροφορίας έχει διατυπωθεί από τα ευρωπαϊκά όργανα σε πολλές περιπτώσεις. Η Επιτροπή έχει αναλάβει πρωτοβουλίες στο πλαίσιο των δύο προγραμμάτων δράσης *eEurope* ώστε να δημιουργηθεί μια πιο προσβάσιμη Κοινωνία της Πληροφορίας. Το πρόγραμμα δράσης 2002 περιλάμβανε μια χωριστή γραμμή δράσης για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων. Συνιστούσε την έγκριση κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με την πρωτοβουλία για την προσβασιμότητα στον Παγκόσμιο Ιστό (*Web Accessibility Initiative, WAI*)⁸, την ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού προγράμματος σπουδών *Σχεδιασμός για όλους (Design for All, DFA)* καθώς και την ενίσχυση των τεχνολογιών υποβοήθησης και την τυποποίηση του DFA. Στο πρόγραμμα δράσης *eEurope 2005* στόχος ήταν να συμπεριληφθεί η ηλεκτρονική κοινωνική ένταξη (*eInclusion*) σε όλες τις γραμμές δράσης. Πρότεινε επίσης την εισαγωγή στις δημόσιες προμήθειες απαιτήσεων προσβασιμότητας στις ΤΠΕ.

Υποστηρίζοντας αυτές τις εργασίες, το Συμβούλιο Τηλεπικοινωνιών εξέφρασε την ανάγκη να βελτιωθεί η ηλεκτρονική προσβασιμότητα στην Ευρώπη⁹. Επιπλέον, η υπουργική δήλωση¹⁰ για την ηλεκτρονική κοινωνική ένταξη προτείνει να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εγκαθίδρυση μιας ανοιχτής κοινωνίας των γνώσεων, η οποία να ευνοεί την κοινωνική ένταξη και να είναι προσβάσιμη σε όλους τους πολίτες.

Ακόμη, το Συμβούλιο Κοινωνικών Υποθέσεων, με το ψήφισμα του 2003 για την ηλεκτρονική προσβασιμότητα¹¹, κάλεσε τα κράτη μέλη να φροντίσουν για την απομάκρυνση των τεχνικών, νομικών και λοιπών εμποδίων για την αποτελεσματική συμμετοχή των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην οικονομία και την κοινωνία των γνώσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμα του 2002 για την προσβασιμότητα στον Παγκόσμιο Ιστό¹² «επαναλαμβάνει ότι πρέπει να αποφευχθεί κάθε μορφή αποκλεισμού από την Κοινωνία της Πληροφορίας και ζητεί συγκεκριμένα την ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες και των ηλικιωμένων». Σε ένα άλλο ψήφισμα εξάλλου, αναφέρεται η χρήση της νοηματικής γλώσσας στις τηλεπικοινωνίες στην Ευρώπη¹³.

Γενικά, το άρθρο 13 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας προβλέπει την ανάληψη δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων, συμπεριλαμβανόμενων των διακρίσεων λόγω αναπηρίας.

Με βάση αυτό το άρθρο, η οδηγία του Συμβουλίου 2000/78/EK της 27^{ης} Νοεμβρίου 2000¹⁴, αναφέρει ρητά ως σκοπό (Άρθρο 1) «...τη θέσπιση γενικού πλαισίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, ειδικών αναγκών, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας». Η οδηγία αναφέρει ιδίως ότι

⁸ «eEurope 2002: Προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις και στο περιεχόμενό τους», COM(2001) 529 τελικό, http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2001/com2001_0529en01.pdf

⁹ Ψήφισμα του Συμβουλίου για το Πρόγραμμα Δράσης eEurope 2002 : Προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις και στο περιεχόμενό τους, EE C 86, 10.4.2002.

¹⁰ Υπουργική Δήλωση για την ηλεκτρονική ενσωμάτωση, 11 Απριλίου 2003 <http://www.eu2003.gr/en/articles/2003/4/11/2502/>

¹¹ Ψήφισμα του Συμβουλίου 14892/02

¹² eEurope 2002: Προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις και στο περιεχόμενό τους (2002 (0325)).

¹³ Ψήφισμα του ΕΚ για τη νοηματική γλώσσα – Ψήφισμα B4/ 0985/98.

¹⁴ Διαθέσιμο στη διεύθυνση :

http://europa.eu.int/comm/employment_social/fundamental_rights/pdf/legisl/2000_78_en.pdf

«Πρέπει να προβλέπονται κατάλληλα μέτρα, δηλαδή μέτρα αποτελεσματικά και πρακτικά για τη διαμόρφωση της θέσης εργασίας ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες, παραδείγματος χάριν με τη διαμόρφωση του χώρου ή με προσαρμογή του εξοπλισμού...».

Επιπλέον, μια σειρά από ευρωπαϊκές οδηγίες που σχετίζονται με την Κοινωνία της Πληροφορίας έχουν ρήτρες που αναφέρονται στην κοινωνική ένταξη των ατόμων με αναπηρίες και των ηλικιωμένων. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται οι οδηγίες για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, ιδίως το πλαίσιο¹⁵, και οι οδηγίες για την καθολική υπηρεσία¹⁶, η οδηγία για τον ραδιοεξοπλισμό και τον τηλεπικοινωνιακό τερματικό εξοπλισμό (RTTE)¹⁷, η οδηγία για τις δημόσιες προμήθειες¹⁸ και η οδηγία για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία¹⁹.

Ένας από τους τέσσερις τομείς δραστηριότητας που περιλαμβάνονταν στο πρόγραμμα δράσης της Επιτροπής²⁰, το οποίο δημοσιεύθηκε το Δεκέμβριο 2003 και αφορά την παρακολούθηση της συνέχειας του Ευρωπαϊκού Έτους Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, ήταν η πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες και η χρήση τους. Το πρόγραμμα περιγράφει τα μέτρα που αναλήφθηκαν για να βελτιωθεί η προσβασιμότητα στην Κοινωνία της Πληροφορίας, χρησιμοποιώντας τα διαθέσιμα σε επίπεδο ΕΕ μέσα.

Οι δράσεις σε επίπεδο ΕΕ έχουν προστιθέμενη αξία, καθώς πολλά κράτη μέλη καταρτίζουν νομοθεσία, κανονισμούς, πρότυπα ή κατευθυντήριες γραμμές προκειμένου να αντιμετωπίσουν αυτά τα προβλήματα σε εθνική κλίμακα. Τα μέτρα αυτά οδηγούν σε παρεμφερείς αλλά διαφορετικές απαιτήσεις σε θέματα ηλεκτρονικής προσβασιμότητας για προϊόντα και υπηρεσίες, γεγονός που αποτελεί σοβαρή απειλή για την ευρωπαϊκή βιομηχανία, η οποία κινδυνεύει να αναγκαστεί να λειτουργεί σε μια κατακερματισμένη αγορά με την μείωση της ανταγωνιστικότητας και αποτελεσματικότητάς της που αυτό συνεπάγεται.

Ο κίνδυνος για τους καταναλωτές είναι ακόμη μεγαλύτερος, ιδίως για τα άτομα με αναπηρίες και τους ηλικιωμένους: μια κατακερματισμένη αγορά σημαίνει ακριβότερα, λιγότερο οικεία και ασύμβατα προϊόντα, μεγαλύτερη δυσκολία στην πρόσβαση και τη μετάδοση πληροφοριών πέραν των συνόρων, κ.λπ..

Οι δράσεις της ΕΕ λαμβάνουν επίσης υπόψη τη διεθνή εμπειρία, όπως τα μέτρα που έχουν ληφθεί στις ΗΠΑ και τον Καναδά, χώρες με τις οποίες η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δρομολογήσει διάλογο, ιδίως όσον αφορά τη χρήση νομοθετικών διατάξεων στο πλαίσιο των δημόσιων προμηθειών, οι οποίες λειτουργούν ως μοχλός με μεγάλο πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα.

Έχουν, κατά συνέπεια, συγκεντρωθεί οι βασικές προϋποθέσεις για την ανάληψη πρωτοβουλιών σε επίπεδο ΕΕ – αυτή την άποψη υποστήριξε η μεγάλη πλειονότητα των ενδιαφερομένων που συμμετείχαν στη διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης (84%).

¹⁵ Οδηγία 2002/21/ΕΚ.

¹⁶ Οδηγία 2002/22/ΕΚ.

¹⁷ Οδηγία 1999/5/ΕΚ.

¹⁸ Οδηγίες 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ.

¹⁹ Οδηγία 2000/78/ΕΚ.

²⁰ Ίσες ευκαιρίες για τα άτομα με αναπηρίες: ένα ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης· COM(2003) 650 τελικό.

5. ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ

Βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη σε επίπεδο ΕΕ πολλά μέτρα τα οποία θα συνεχιστούν και θα ενισχυθούν.

Απαιτήσεις και πρότυπα προσβασιμότητας

Τα πρότυπα αποτελούν στρατηγικό εργαλείο για τη βιομηχανία και το δημόσιο τομέα καθώς και ουσιαστικό καταλύτη για τις νέες εμπορικές ευκαιρίες. Παρόλο που η παραγωγή και η εφαρμογή προτύπων γίνονται σε εθελοντική βάση, αποτελούν σημαντικό εργαλείο για την υποστήριξη της εφαρμογής των πολιτικών. Η έκδοση ευρωπαϊκών προτύπων για την ηλεκτροπροσβασιμότητα θα συμβάλει στην καλή λειτουργία της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς και, κατά συνέπεια, θα προωθήσει την ανάπτυξη νέων αγορών, ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης.

Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να παρέχει χρηματοδοτική στήριξη σε συγκεκριμένες δραστηριότητες που προτείνονται από τους Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς Τυποποίησης (ESO) στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Δράσης για την Τυποποίηση ή να καλεί τους οργανισμούς αυτούς να εκπονήσουν πρότυπα²¹. Οι απαιτήσεις σε θέματα προσβασιμότητας που καθορίζονται με τα πρότυπα πρέπει να ικανοποιούν τις ανάγκες της βιομηχανίας, των σχεδιαστών και των προμηθευτών προϊόντων και υπηρεσιών ώστε να μην αποτελούν τροχοπέδη για τη δημιουργικότητα ή την καινοτομία. Πρέπει ταυτοχρόνως να ικανοποιούν τις ανάγκες των χρηστών και είναι επομένως καθοριστική η συμμετοχή χρηστών στην ανάπτυξη προτύπων. Πρέπει να βρεθεί μια ισορροπία μεταξύ του συμφέροντος της βιομηχανίας και του συμφέροντος του κοινού. Τα πρότυπα πρέπει να επιτρέπουν εύκολη επιβολή και παραπομπή στη νομοθεσία, τις κανονιστικές ρυθμίσεις και τα άλλα μέσα που προωθούν την προσβασιμότητα. Η διάθεση των προτύπων χωρίς καμία ή με μειωμένη επιβάρυνση θα διευκόλυνε την υιοθέτησή τους, ιδίως από τις ΜΜΕ που διαθέτουν περιορισμένους πόρους για την αγορά τους, και την πρόσβαση των χρηστών που το επιθυμούν.

Ενώ θα πρέπει να προάγεται η διαλειτουργικότητα, θα πρέπει επίσης να αποφεύγεται να προάγονται ως λύσεις ευρείας εφαρμογής οι κατοχυρωμένες με διπλώματα ευρεσιτεχνίας τεχνολογίες που δεν διαθέτουν λογική και αμερόληπτη (RAND) αδειοδότηση.

Σχεδιασμός για όλους (DFA)

Ως μεθοδολογία DFA νοείται ο σχεδιασμός προϊόντων και υπηρεσιών με τρόπο ώστε να είναι προσβάσιμα στο μεγαλύτερο δυνατό αριθμό χρηστών²². Ο *Σχεδιασμός για όλους* έχει εδραιωθεί πλέον, παρόλο που δεν εφαρμόζεται ευρέως. Είναι επομένως σημαντικό να συνεχιστούν οι προσπάθειες για αύξηση της ευαισθητοποίησης και προαγωγή του *Σχεδιασμού για όλους* στην Ευρώπη. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή έχει συστήσει ένα δίκτυο κέντρων αριστείας γνωστό ως EDEAN²³, το οποίο διαθέτει περισσότερα από εκατό μέλη.

²¹ Η διαδικασία αυτή διέπεται από την οδηγία 98/34.

http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/1998/l_204/l_20419980721en00370048.pdf

²² Τρεις είναι οι κύριες στρατηγικές του DFA: 1) σχεδιασμός για τους περισσότερους χρήστες χωρίς τροποποιήσεις, 2) σχεδιασμός για εύκολη προσαρμογή σε διαφορετικούς χρήστες (π.χ. χρησιμοποιώντας προσαρμόσιμες διεπαφές), 3) σχεδιασμός που επιτρέπει την αδιάλειπτη σύνδεση σε διατάξεις υποβοήθησης.

²³ Δικτυακός τόπος EDEAN (European Design for All e-Accessibility Network),

<http://www.e-accessibility.org/>

Ο Σχεδιασμός για όλους όχι μόνο επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη πληρέστερα οι απαιτήσεις προσβασιμότητας κατά το σχεδιασμό προϊόντων και υπηρεσιών, αλλά επίσης επιτρέπει σημαντική εξοικονόμηση αποφεύγοντας το δαπανηρό εκ νέου σχεδιασμό ή τις τεχνικές προσαρμογές μετά από τη διάθεση στο εμπόριο του προϊόντος ή της υπηρεσίας.

Έχει αναπτυχθεί η βασική δομή για ευρωπαϊκό πρόγραμμα σπουδών DFA για μηχανικούς και σχεδιαστές και έχουν πραγματοποιηθεί στα κράτη μέλη πολλά μαθήματα πιλοτικού χαρακτήρα με αυτό το γνωστικό αντικείμενο. Η συχνότερη χρήση του στην τριτοβάθμια και επαγγελματική εκπαίδευση αποτελεί έναν τρόπο να εξασφαλιστεί μελλοντικά προσβάσιμη Κοινωνία της Πληροφορίας²⁴. Η παρουσία ενός ειδικού σε θέματα «Σχεδιασμού για όλους» στους σχετικούς οργανισμούς θα μπορούσε να είναι ένα μέσο για να καταστεί η ηλεκτρονική προσβασιμότητα επαγγελματικός τομέας.

Προσβασιμότητα στον Παγκόσμιο Ιστό

Την ανακοίνωση της Επιτροπής του 2001²⁵ για την προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις ακολούθησαν τα ψηφίσματα του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου του 2002. Αποτέλεσμα ήταν να δεσμευτούν τα κράτη μέλη να καταστήσουν τις δημόσιες ιστοθέσεις τους προσβάσιμες σύμφωνα με τις διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές²⁶.

Μέσω της ομάδας εμπειρογνομόνων σε θέματα ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη παρακολουθούν τις πρωτοβουλίες, στις οποίες συγκαταλέγονται οι νέες μέθοδοι²⁷ και διαδικασίες αξιολόγησης, η εκπόνηση κριτηρίων συγκριτικής αξιολόγησης, η συλλογή στοιχείων και ο προσδιορισμός των βέλτιστων πρακτικών. **Η προσβασιμότητα στον Παγκόσμιο Ιστό αποτελεί κινητήριο μοχλό** για προσβάσιμες επιγραμμικές (online) υπηρεσίες δημοσίου ενδιαφέροντος. Για να διευκολυνθεί η διαδικασία αυτή, είναι σημαντικό να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη συγγραφικών εργαλείων για εφαρμογές που να ενσωματώνουν τις αρχές της προσβασιμότητας²⁸.

Καθώς πολλά κράτη μέλη έχουν νομικά δεσμευτική νομοθεσία η οποία διέπει την προσβασιμότητα και επιβάλλει την αξιολόγηση της συμμόρφωσης, έχει προκύψει η ανάγκη για συστήματα πιστοποίησης της προσβασιμότητας. Ένα εργαστήριο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Τυποποίησης²⁹ ασχολείται σήμερα με την εξεύρεση κατάλληλων λύσεων.

Κριτήρια συγκριτικής αξιολόγησης και παρακολούθηση

Πολλά κράτη μέλη εισάγουν στην εθνική τους νομοθεσία κριτήρια συγκριτικής αξιολόγησης και παρακολούθησης της προσβασιμότητας. Σε επίπεδο ΕΕ, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχουν ζητήσει την παρακολούθηση της προσβασιμότητας στον Παγκόσμιο Ιστό. Το Κοινοβούλιο ζήτησε επίσης την παρακολούθηση των υπότιτλων και της φωνητικής περιγραφής στην ψηφιακή τηλεόραση.

²⁴ Έκθεση του έργου IDCnet για το πρόγραμμα σπουδών DFA.

²⁵ COM(2001) 529 τελικό.

²⁶ W3C/WAI/WCAG1.0 Web Content Accessibility Guidelines 1.0. Η 2^η έκδοση εκπονείται. Θα πραγματοποιηθεί την εξέλιξη που έχει σημειωθεί στις τεχνολογίες Διαδικτύου και θα διευκολύνει την εξέταση της συμμόρφωσης.

²⁷ Web Accessibility Benchmarking (WAB) cluster.

²⁸ W3C/WAI/ATAG Authorising Tools Accessibility Guidelines (ATAG).

²⁹ <http://www.cenorm.be/cenorm/businessdomains/businessdomains/iss/activity/ws-wac.asp>

Για να είναι δυνατή η περαιτέρω ανάπτυξη κατάλληλων ευρωπαϊκών πολιτικών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας **είναι απαραίτητο να υπάρχουν διαθέσιμα ευρωπαϊκά δεδομένα συγκρίσιμα μεταξύ κρατών μελών**. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα στηριχθεί στις υπό εξέλιξη ευρωπαϊκές δραστηριότητες παρακολούθησης, λαμβάνοντας υπόψη την αναθεωρημένη στρατηγική της Λισσαβόνας.

Η Επιτροπή βρίσκεται σε συνεχή διάλογο με τις στατιστικές υπηρεσίες προκειμένου να αναπτυχθούν και να βελτιωθούν χρήσιμοι δείκτες, ιδίως δε για να ενσωματωθούν τα ζητήματα προσβασιμότητας στους υπάρχοντες δείκτες.

Έρευνα

Η έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη (ΕΤΑ) αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο των προσπαθειών για επίτευξη μιας προσβάσιμης Κοινωνίας των Πληροφοριών. Τα 200 περίπου ευρωπαϊκά έργα ΕΤΑ που εκτελέστηκαν από το 1991, τα οποία αντιπροσωπεύουν κοινοτική συγχρηματοδότηση ανερχόμενη σε 200 εκατομμύρια ευρώ περίπου³⁰, έχουν ήδη συμβάλει στη βελτίωση της προσβασιμότητας χάρη στη μεγαλύτερη γνώση των προβλημάτων προσβασιμότητας και των λύσεων που απαιτούνται.

Συγκεκριμένα αποτελέσματα επέδειξαν πιθανές λύσεις, όπως οι προσβάσιμες εξ αποστάσεως υπηρεσίες κατ'οίκον για ηλικιωμένους (συμπεριλαμβάνονται υπηρεσίες συναγεμίου και έκτακτης ανάγκης). Αναπτύχθηκαν λύσεις για να βελτιωθεί η πρόσβαση τυφλών και ατόμων με ασθενή όραση σε ψηφιακές πληροφορίες (κείμενα, γραφικά, τρισδιάστατες εικόνες, κωδικοποιημένα μουσικά, τηλεοπτικά προγράμματα). Δοκιμάστηκαν συστήματα για τη διευκόλυνση της κινητικότητας ατόμων με κινητικές αναπηρίες, το χειρισμό και τον έλεγχο αντικειμένων, καθώς και υπηρεσίες βελτίωσης των δυνατοτήτων επικοινωνίας των ατόμων με προβλήματα ακοής, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται η νοηματική γλώσσα και η δημιουργία χειλικών κινήσεων. Μεταξύ άλλων παραδειγμάτων συγκαταλέγονται τα υπολογιστικά περιβάλλοντα για τη διευκόλυνση της ολοκληρωμένης εκπαίδευσης των παιδιών με αναπηρίες ή της απασχόλησης ενηλίκων με αναπηρίες και οι συνεισφορές στη χάραξη πολιτικών (*eEurope*, δηλαδή προσβασιμότητα των ιστοθέσεων, σχεδιασμός για όλους).

Πολλά από τα αποτελέσματα των κοινοτικών έργων υλοποιήθηκαν με επιτυχία σε προϊόντα που τέθηκαν σε εμπορική κυκλοφορία και οι γνώσεις που αναπτύχθηκαν συνέβαλαν στη βελτίωση της προσβασιμότητας των προϊόντων και υπηρεσιών που συνδέονται με ΤΠΕ.

Καθώς οι τεχνολογίες εξακολουθούν να εξελίσσονται με ταχύτητα, προσφέροντας νέες τεχνικές λύσεις, είναι καθοριστικής σημασίας να πραγματοποιούνται επενδύσεις στην έρευνα ώστε να μη μένει ανεκμετάλλευτο το σημαντικό δυναμικό που συνιστούν για τα άτομα με αναπηρίες και τους ηλικιωμένους. Η τρέχουσα πρόταση για το 7^ο πρόγραμμα πλαίσιο λαμβάνει υπόψη την **ανάγκη να συνεχιστεί και, μάλιστα, να επεκταθεί η ΕΤΑ σε θέματα ηλεκτρονικής προσβασιμότητας** ώστε να αναπτυχθεί περαιτέρω η ευρωπαϊκή βιομηχανία τεχνολογιών υποβοήθησης³¹ και να καταστεί η προσβασιμότητα καθημερινότητα για τη βιομηχανία προϊόντων για το ευρύ κοινό.

³⁰ Για παραδείγματα έργων, βλέπε <http://www.cordis.lu/ist/so/einclusion/home.html> και http://www.cordis.lu/ist/directorate_f/einclusion/previous-research.htm

³¹ Access to Assistive Technology in the EU, έκθεση της ΓΔ Απασχόληση, CE-V/5-03-003-EN-C.

6. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΠΕ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ – ΤΡΕΙΣ ΝΕΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

Εκτός από την προώθηση των προαναφερόμενων μέτρων, η Επιτροπή θα ενθαρρύνει τη χρήση τριών προσεγγίσεων που δεν είναι ευρέως διαδεδομένες στην Ευρώπη: (i) απαιτήσεις προσβασιμότητας στις δημόσιες προμήθειες, (ii) πιστοποίηση προσβασιμότητας, και (iii) καλύτερη χρήση της ισχύουσας νομοθεσίας.

Δύο έτη μετά τη δημοσίευση της παρούσας ανακοίνωσης, η Επιτροπή θα αξιολογήσει το αποτέλεσμα των μέτρων. Σύμφωνα με την αρχή της καλύτερης κανονιστικής ρύθμισης³², η Επιτροπή θα προχωρήσει σε ανταλλαγή απόψεων με τα κράτη και, ανάλογα με τα συμπεράσματα από την πλήρη εκτίμηση του αντίκτυπου η οποία θα διενεργηθεί, θα εξετάσει το ενδεχόμενο να ληφθούν συμπληρωματικά μέτρα, ακόμη και νομοθετικά εάν κριθούν αναγκαία.

1. Δημόσιες προμήθειες

Οι δημόσιες προμήθειες στην Ευρώπη αντιπροσωπεύουν 16% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Οι δημόσιες αρχές σε όλα τα επίπεδα έχουν δικαίωμα να απαιτούν χαρακτηριστικά προσβασιμότητας στα αγαθά και τις υπηρεσίες που προμηθεύονται. Πράγματι, στις ευρωπαϊκές οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις προβλέπεται ρητά η δυνατότητα να συμπεριλαμβάνονται στους όρους των διαγωνισμών (τεχνικές προδιαγραφές) ο *Σχεδιασμός για όλους* και οι απαιτήσεις προσβασιμότητας.

Η προσέγγιση αυτή συνεπάγεται σαφή δέσμευση σε μια **πολιτική κοινωνικής ένταξης η οποία καθιστά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες διαθέσιμα στους περισσότερους χρήστες, πολίτες και υπαλλήλους**. Ενθαρρύνει τις βιομηχανικές επιχειρήσεις να συμπεριλάβουν την προσβασιμότητα στα σταθερά χαρακτηριστικά των προϊόντων τους και δημιουργεί μια ευρύτερη αγορά για προσβάσιμες ΤΠΕ. Αυτά τα αποτελέσματα έχουν διαπιστωθεί στις ΗΠΑ³³ όπου η νομοθεσία επιβάλλει απαιτήσεις προσβασιμότητας στις ομοσπονδιακές δημόσιες προμήθειες.

Κατά την επιγραμμική διαβούλευση άνω του 90% των απαντώντων ήταν υπέρ της αρχής να απαιτούν οι δημόσιες υπηρεσίες να είναι προσβάσιμα όλα τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που προμηθεύονται. Ορισμένα κράτη μέλη περιλαμβάνουν ήδη απαιτήσεις προσβασιμότητας στις δημόσιες προμήθειές τους. Η θέσπιση κοινών απαιτήσεων προσβασιμότητας σε επίπεδο ΕΕ θα επιτρέψει να περιοριστεί ο κατακερματισμός της αγοράς και να ενισχυθεί η διαλειτουργικότητα.

Είναι επιτακτική ανάγκη για εναρμόνιση των απαιτήσεων διαλειτουργικότητας στις δημόσιες προμήθειες στην Ευρώπη. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή προετοιμάζει εντολή με την οποία ζητά από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης να επεξεργαστούν ευρωπαϊκές απαιτήσεις προσβασιμότητας για τις δημόσιες προμήθειες προϊόντων και υπηρεσιών στο πεδίο των ΤΠΕ. Η εντολή έχει υποβληθεί στα κράτη μέλη για διαβούλευση. Προβλέπεται να διαβιβαστεί στους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης έως τα τέλη του 2005.

³² Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Λευκή Βίβλος για την Ευρωπαϊκή διακυβέρνηση» COM(2001) 428 τελικό.

³³ Τμήμα 508 του νόμου περί αποκατάστασης όπως τροποποιήθηκε από το νόμο για επενδύσεις εργατικού δυναμικού του 1998.

Η Επιτροπή θα ενθαρρύνει τη συζήτηση με τα κράτη μέλη επί του θέματος αυτού στο πλαίσιο της ομάδας εμπειρογνομώνων για την ηλεκτρονική προσβασιμότητα³⁴. Θα εξακολουθήσει να συγκεντρώνει τα αποτελέσματα των δράσεων που έχουν αναληφθεί στην Ευρώπη και να ενθαρρύνει το διεθνές διάλογο, ιδίως με τις ΗΠΑ μέσω της Υπερατλαντικής Οικονομικής Συνεργασίας, σχετικά με την εναρμόνιση των απαιτήσεων ηλεκτρονικής προσβασιμότητας για τις δημόσιες προμήθειες.

2. Πιστοποίηση

Κατά την αγορά προϊόντων ΤΠΕ δεν είναι πάντοτε προφανές ποιες απαιτήσεις πληρούν τα προϊόντα αυτά. Το πρόβλημα αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία κατά την αγορά προσβάσιμων ΤΠΕ. Ισχύουν ήδη ή είναι υπό ανάπτυξη ορισμένα πρότυπα που ορίζουν τον τρόπο με τον οποίο μπορούν τα προϊόντα και οι υπηρεσίες να καταστούν προσβάσιμα. Ωστόσο, σήμερα δεν υπάρχουν αξιόπιστα μέσα για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης των προϊόντων με αυτά τα πρότυπα προσβασιμότητας. Κατάλληλα συστήματα πιστοποίησης της προσβασιμότητας των προϊόντων και των οργανωτικών διαδικασιών και της εξειδίκευσης σε θέματα προσβασιμότητας των επαγγελματιών (με βάση τα ευρωπαϊκά σύστημα αξιολόγησης «European Key Mark»³⁵ και τα ευρωπαϊκά πρότυπα) θα καθοδηγούσαν τους καταναλωτές και τους πελάτες που επιθυμούν προσβάσιμα προϊόντα και υπηρεσίες και θα προσέφεραν στους κατασκευαστές και τους παρόχους υπηρεσιών τη δέουσα αναγνώριση των προσπαθειών τους. Οι μηχανισμοί πιστοποίησης θα διευκόλυναν επίσης την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τις κανονιστικές ρυθμίσεις που προβλέπουν απαιτήσεις προσβασιμότητας.

Στο ψήφισμα του 2003 για την ηλεκτρονική προσβασιμότητα, το Συμβούλιο κάλεσε να αποδίδεται μια «βαθμολογία ηλεκτρονικής προσβασιμότητας» στα αγαθά και τις υπηρεσίες. Στην υπουργική δήλωση του 2002 για την ηλεκτρονική κοινωνική ένταξη διατυπωνόταν η άποψη ότι «θα μπορούσε να εξεταστεί η καθιέρωση ενός ευρωπαϊκού σήματος για την ηλεκτρονική προσβασιμότητα το οποίο να πιστοποιεί τη συμμόρφωση με τις κατευθυντήριες γραμμές της W3C WAI³⁶ προκειμένου να αποφευχθεί ο κατακερματισμός της αγοράς».

Η Επιτροπή θα μελετήσει, σε συνεργασία με τους βασικούς ενδιαφερομένους, τις δυνατότητες για ανάπτυξη, εισαγωγή και υλοποίηση συστημάτων πιστοποίησης για προσβάσιμα προϊόντα και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανόμενου του ορισμού κριτηρίων ελέγχου, και μεθόδων αξιολόγησης. Θα εξεταστούν επίσης οι δυνατότητες αυτό-πιστοποίησης ή πιστοποίησης από τρίτο μέρος και θα υποβληθούν σε συγκριτική εκτίμηση

³⁴ Η ομάδα εμπειρογνομώνων σε θέματα ηλεκτρονικής προσβασιμότητας συντονίζει τους ειδικούς από τα κράτη μέλη που υποστηρίζουν την εφαρμογή του προγράμματος δράσης eEurope.

³⁵ http://www.cenorm.be/conf_assess/keymark/keymarktext.htm

³⁶ World Wide Web Consortium (W3C) Web Accessibility Initiative (WAI).

ως προς την αποτελεσματικότητά τους³⁷. Η Επιτροπή θα δρομολογήσει μελέτη για το θέμα αυτό κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2005³⁸.

3. Καλύτερη χρήση της ισχύουσας νομοθεσίας

Πολλές οδηγίες περιλαμβάνουν διατάξεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ενίσχυση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας (όπως η οδηγία για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση³⁹, η οδηγία για το ραδιοεξοπλισμό και τον τηλεπικοινωνιακό τερματικό εξοπλισμό και οι οδηγίες για τις δημόσιες προμήθειες). Είναι σημαντικό να υπάρξει συνεργασία με τα κράτη μέλη για να αναπτυχθεί ένας πρακτικός τρόπος χρησιμοποίησης αυτών των οδηγιών ώστε να σημειωθεί πρόοδος στο θέμα της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας.

Η εφαρμογή, ειδικότερα, των υποδείξεων της ομάδας INCOM (*Inclusive Communications Group*-ομάδα με αντικείμενο τις επικοινωνίες χωρίς κοινωνικό αποκλεισμό)⁴⁰ θα επέτρεπε την επίλυση ορισμένων υφιστάμενων προβλημάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, π.χ. εξασφαλίζοντας την πρόσβαση των χρηστών με αναπηρίες στις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης μέσω του ενιαίου ευρωπαϊκού αριθμού 112, εναρμονίζοντας τις συχνότητες των ασύρματων συστημάτων υποβοήθησης στην Ευρώπη, καθιστώντας δυνατές τις επικοινωνίες μέσω κειμένου ή νοημάτων σε πραγματικό χρόνο μεταξύ των κρατών μελών και διευκολύνοντας την αγορά, από τις δημόσιες αρχές, προσβάσιμων αγαθών. Θα πρέπει να εξεταστούν οι πιθανές δυσκολίες για την πρακτική εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας.

Η Επιτροπή, κατά το διάλογο για την οπτικοακουστική πολιτική, θα ενθαρρύνει κοινές ή διαλειτουργικές λύσεις στο πεδίο αυτό, για παράδειγμα, τη βελτίωση της πρόσβασης στα ψηφιακά τηλεοπτικά προγράμματα. Αυτές οι κοινές λύσεις θα επιτρέψουν την πραγματοποίηση οικονομιών κλίμακας.

Πρέπει να υπάρξει πλήρης εκμετάλλευση του “δυναμικού υποστήριξης της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας” που διαθέτει η ισχύουσα ευρωπαϊκή νομοθεσία. Το 2005, η Επιτροπή θα δρομολογήσει μελέτη⁴¹ για τον προσδιορισμό των καλύτερων πρακτικών και για την εδραίωση διαλόγου με τα κράτη μέλη και τους σημαντικούς ενδιαφερόμενους μέσω των ομάδων που είναι επιφορτισμένες με την εφαρμογή των οδηγιών.

³⁷ Η online διαβούλευση έδειξε μεγάλη υποστήριξη (άνω του 72%) για την πιστοποίηση και την επισήμανση προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ χαρακτηριζόμενων από ηλεκτρονική προσβασιμότητα, με σημαντικές διαφορές μεταξύ των ομάδων στόχου. Στην ομάδα «Κατασκευαστές, πάροχοι ή πωλητές προϊόντων και υπηρεσιών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας» το ποσοστό συμφωνίας ήταν μόνο 61,4%. Επιπλέον, μεταξύ αυτών που υποστηρίζουν την πιστοποίηση και επισήμανση των προϊόντων, οι ομάδες «Ιδιώτες με αναπηρίες» και «Δημόσιοι οργανισμοί» σαφώς υποστηρίζουν τα υποχρεωτικά συστήματα, ενώ η ομάδα «Κατασκευαστές, πάροχοι ή πωλητές προϊόντων και υπηρεσιών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας» υποστηρίζουν τις εθελοντικές διαδικασίες, και οι υπόλοιπες ομάδες βρίσκονται σε ενδιάμεση θέση.

³⁸ Βλέπε κεφάλαιο «Συμπεράσματα και παρακολούθηση της συνέχειας».

³⁹ Η οδηγία του Συμβουλίου 2000/78/ΕΚ της 27^{ης} Νοεμβρίου 2000 απαγορεύει τις διακρίσεις σε βάρος των ατόμων με αναπηρίες, μεταξύ άλλων, στο χώρο της εργασίας και προβλέπει εύλογες προσαρμογές οι οποίες αφορούν και τις ΤΠΕ.

⁴⁰ Συστήθηκε το 2003 και απαρτίζεται από εκπροσώπους των κρατών μελών, τηλεπικοινωνιακούς φορείς, οργανώσεις χρηστών και φορείς τυποποίησης.

⁴¹ Βλέπε «Συμπεράσματα και παρακολούθηση της συνέχειας».

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑΣ

Η παρούσα ανακοίνωση και τα αποτελέσματα της διαδικασίας επιγραμματικής διαβούλευσης αποδεικνύουν και στηρίζουν την αποφασιστικότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να αντιμετωπίσει τα ζητήματα της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας και να αναζητήσει λύσεις οι οποίες (i) να πείθουν τα κράτη μέλη ότι υπάρχει επείγουσα ανάγκη να συνεργαστούν προκειμένου να υπάρξει συνεκτική προσέγγιση στο θέμα της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας· (ii) να ενθαρρύνουν τη βιομηχανία να αναπτύξει προσβάσιμες λύσεις για προϊόντα και υπηρεσίες ΤΠΕ· (iii) να αποδεικνύουν στους χρήστες με αναπηρίες την ενεργό δέσμευσή της για βελτίωση της προσβασιμότητας στην Κοινωνία της Πληροφορίας.

Κατά την επόμενη διετία (2005-2007), η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να αυξάνει την ευαισθητοποίηση, να προωθεί τη χρήση των προτεινόμενων μέσων, να συλλέγει ενημερωτικά στοιχεία και να συνεχίζει το διάλογο με τους ενδιαφερομένους ώστε να είναι σε θέση να λάβει ενημερωμένες αποφάσεις στο πεδίο της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας.

Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή σχεδιάζει την εκπόνηση μελέτης, η οποία θα δρομολογηθεί το τελευταίο τρίμηνο του 2005, με θέμα «*Μέτρηση της προόδου της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας στην Ευρώπη*». Στόχος της θα είναι να προσδιοριστούν και να αξιολογηθούν οι επιλογές πολιτικής που στοχεύουν στη βελτίωση της ηλεκτρονικής διαθεσιμότητας στην Ευρώπη. Τα αρχικά αποτελέσματα της μελέτης θα είναι διαθέσιμα στις αρχές του 2007.

Δύο έτη μετά τη δημοσίευση της παρούσας ανακοίνωσης θα διενεργηθεί επανεξέταση της κατάστασης στο πεδίο της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας. Θα περιλαμβάνει αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των στρατηγικών που προτείνονται στο παρόν έγγραφο, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της καλύτερης νομοθεσίας⁴² και, ανάλογα με τα συμπεράσματα μιας πλήρους αξιολόγησης του αντίκτυπου, η Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο να ληφθούν συμπληρωματικά μέτρα, ακόμη και νομοθετικά, εάν κριθούν αναγκαία. Οι εργασίες στο πεδίο της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας θα συμβάλουν, από πλευράς τους, στην ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την ηλεκτρονική κοινωνική ένταξη (*eInclusion*) που έχει ήδη προαγγελθεί για το 2008⁴³.

⁴² Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Λευκή Βίβλος για την Ευρωπαϊκή διακυβέρνηση» COM(2001) 428 τελικό.

⁴³ COM(2005)229 «i2010 – Ευρωπαϊκή κοινωνία της Πληροφορίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση».